

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Az „Udvarhelymegyei Jegyzői-Egylet“ hivatalos közlönye.
Előfizetési árak:
egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fill. — Tanítóknek egész évre 6 korona.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számíttatnak. Nyilttér sora
50 fillér. Megjelen hetenként egyszer, 6-8 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Udvarhelymegye és a takarmányinség

Székelyudvarhely, aug. 20.

Még tegnap is „égett a napmelegtől a kopárszik sarja.“ A forró napsugár leperzselte a fűszálat a réten s a föld égő parázshoz volt hasonlatos, melyben valósággal megsült a növénygyökere. A burgonya összetöpörödött, a kukoricza elfonnyadt, a répa elcsenevészedett, a hüvelyes vetemény elszáradt. Népünk táplálékát és jószágunk takarmányát így elpusztítja az országos csapás: a szárazság, s helylyel közzel a csimmasz s a jövő évi gyümölcsstermést már most teszi tönkre a galagonyalepke lerakott petéje.

A szárazság kétségtelenül szomorú sorsot ígér, már a közel jövőben. A legnagyobb szükség közvetlenül a megye középbirtokosságát és Székelyudvarhely város közönségét fenyegeti, demegérezzi azt közvetve mindenki, mert a jelenlegi rettenetes és általános drágaság ha tovább tart, a megélhetési viszonyok elviselhetetlenek lesznek.

Nagyon természetes, hogy ez ellen védekezniünk kell már jóelőre. Gondos és öntudatos politika ebben a kérdésben csak az lehet, hogy ha már a tényt, annak bekövetkezését megelőzni nem tudtuk, akkor legalább annak következményeit tegyük elviselhetőbbé.

Mert ha ma — ebben a pillanatban — nem is érezzük a csapás kedvezőtlen és súlyos hatását, annál nagyobb erővel és annál nagyobb

teherrel nehezedik az majd reánk a tél elkövetkezésekor, amikor tudvalevőleg új nyers termények produkálásáról szó sem lehet, hanem az ilyenkor összegyűjtött készletet használjuk el. Most azonban úgy áll a helyzet, hogy készletünk nem lesz, mert az anyaföldből a napsugár kiégetett mindent. A föld hiába szomjuhozta az üdítő, nevelő és termelő esőt: az elmaradt és kiszáradt minden az eltikkadt földből.

A természet rendelése szerint a föld is ellenünk fordult, s valóban a legszörnyűbb nyomoruság ólálkodik az ajtónk küszöbe előtt és alig egy-két hónap múlva betolakodik a szobánkba és megveti ott a lábát, hogy azután ki tudja mikor mutathatunk neki ismét ajtót.

De hiszen mindezeket tudjuk mindnyájan és ha nem tudnók, akkor az elkövetkező helyzet a megérkező inség meg fog reá tanítani. Nagyon természetes tehát, hogy ha valaha úgy most össze kell tartani az egész társadalomnak és válllvetve kell arra törekedniünk, hogy enyhítsük a nyomoruságot, úgy és akként, ahogy az, az adott viszonyok közepette egyáltalában lehetséges.

A takarmányhiányon, a mely egész állatállományunkat sújtja, föltétlenül segíteni kell. Segíteni kell nemzetgazdasági és szociális szempontból egyaránt. De nem közömbös az, hogy a mit az állam az ország számára segítségül beszerez, milyen áron szerzi. Itt minden fillér százazrekre megy és ekkép milliókra menő különbözetekekről van itt szó, a melyeket utóvégre szintén az országnak kell megfizetni.

A takarmányinség különösen nagyra ígérkezik Udvarhelymegyében, melyet súlyosbit az, hogy a szomszédos Csikmegyének tavalyi silánytermése következtében, mult évi közepes takarmánytermésünket átszállították ugyannyira, hogy az egész megyében semmi tartalék takarmány sem maradt, s így nagy veszedelemnek nézünk elébe, mely nemcsak gazdaközönségünket, de magát az iparos, kereskedő és tisztviselő osztályt is fölötte érzékenyen sújtja. Ily körülmények között a bekövetkezendő nyomor enyhítésére megtenni minden lehető filántropiai kötelesség. Ugron Ákos főispán, mint azt az imént tartott közgazgatási bizottsági ülésen bejelentette, — nem várva semmi bizottsági határozatot, — sürgős előterjesztést tett a miniszternek az itteni takarmányhiányról, azonnali intézkedést kérve a bekövetkező inség meggátolása tekintetében. A bizottság örömmel vette a főispán intézkedését, s ez ügyben maga is felírt. A főispán akciójának már is meg van a kellő eredménye, a mennyiben Biró székely kirendeltségi felügyelő a napokban felvette és megállapította azt a szükségletet, melyet Udvarhelymegye takarmánytekintetében igényel, s ezzel meg van téve az első lépés arra, hogy a tej és tejneműek okatlan megrágitásának, továbbá a marhaállomány elpredálásának gát emeltessék.

Az ilyen időkben válik meg a gazdasági szakszervezetek életrevalósága is. Gazdasági egyletünk, mely kézséggel vezeti és irányítja gazdáinkat, álljon talpra, menjen a gazdák segítségére információk szerzésével, adásával, a belső takar-

A ferenczrendiek templomtornya Vajdahunyadon.

— Irta: **P. Máthé Örszéb**, szt.-ferenczr. áldozár. —

Mikor Vajdahunyadon voltam egyszer rettenetesen dühöngött a zivatar. A szélvész felkorbácsolta a természetet. Az erdő vén fái szomoruan ringatták hatalmas lombjaikat s hozzá az orkán kitepte őket s azzal tova száguldott. Ablakomon át néztem a dühöngőt s hallottam vad örjögése áldozatainak reccogását, ropogását. Minden a mi a szabadban volt, meghajlott önkénye előtt, vagy robajjal törött szét.

„A tölgy, mely zivatar közt annyiszor állt kevélyen, Döltében viruló ágait így temeti.“

Kis czellám ablakán át tekintetem a zárda templom tornyára esett. A zivatarban még keresztje sem mozdult. A torony nem enged. A masszív épület daczol a romboló árral a tajtékozó szélvész megtörik szilárdságán s az ajgatva, nyoszörögve száguld tovább; szégyenében süvöltését hallatja.

— Csodállak torony — mondám — higgadt nyugalommal állsz a vészben is.

— Ne csodálj — volt a válasz —, hisz az évszázadok tengerén rettenetesebb támadásokkal dacoltam. E dühöngő vihar csak játék előtttem.

— Hogyan? Évszázadokról beszélsz, holott három évtizedes sem vagy!

— Nézd csak jól meg köveimet s déli oldalamon egy csiszolt kő meg mondja építetésem idejét.

— 1484?!... Az rég volt! Jelenlegi alakod nem igazolja!

— A látszat csal. Vedd tudomásul tehát, hogy engem Mátyás király építtetett, midőn a hős Hunyadi János által az Agoston-rendieknek ajándékozott fényes zárda palotát II. Pál pápa rendelkezésére a szent ferenczrendiek vették birtokukba. A mit tehát most rajtam látsz, az csak utítás.

— Fogadd hát — mondám — tisztelettel párosult kegyeletemet te, a halhatatlan Mátyás emléke s a XX-ik század gyermekének teljesítsd kérését:

regéj valamit a régi dolgokról!

— Örömmel megteszem — szolt az öreg — hisz úgy sem volt eddig ki meghallgasson. Figyelj tehát! Sok öröm és gyásznapot éltem, a jó és balsorsból bőven kijutott nekem, dicső, magasztos, de ocsmányi teteknek is voltam néma szemlélője. Azok már elmúltanak, én most is szilárdan állok s hirdetem a nagy Hunyadiak dicső emlékét, a haza jó és balsorsát s a szent ferenczrend dicsőségét. Alapköveimet a halhatatlan Mátyás király rakatta le. Szorgalmas kezek munkássága folytán büszkén emelkedtem a magasba; egetverő tetőm fénylő keresztjén a nap Isten és a magyar haza igazságos fjedelme, valamint a ferenczrendi barátok dicsőségét tükrözé vissza.

„Mint nap volna mindenik,
Oly tündöklők e csillagok
Tündöklők, mert hisz a dicsőség
Sugár mezébe öltözködtének“

A ferenczrendiek ügybuzgalma nem egyszer megújítja tetőzetemet s én büszkén dacoltam az idő vasfogával és

„A szelek mérget nemesen kiálltam.“

Disze voltam a két emeletes büszke zárdának s a sziklán épült Hunyadi lovag-vár mellett is ura a vidéknek. Érczlakóm a rózsás hajnalban a játszódozó zefir szárnyain köszönté a regg aranysugarát s üdvöt hinté szét; a csendes estenden pedig:

„Kedves hangja messze szállt
Éjji dalt csevegve“.

— Zengd tovább multodat, örömmel hallgatlak!
— Láttam sikra szállni a fekete sereg daliás vitézeit, kik lelkesedve

„Csatáztak, pusztíták a tart, miként hatúzhányó hegyek
Erdőt és völgyet és avert pusztítva lángot öntenek“.

Vérüket onták a hazáért, hogy hős vérükkel áztatott magyar föld az utódoknak a nemzet nagyság, boldogság és jólét üde virágait teremje.

„Csatába lángot vittek ök és honfi sziveket“.

Hányszor zengtek harangjaim győzelmű éneket mert Hunyad falai közé

„Visszatértek a hős fiúk diadallal győzve.“

Hányszor hirdeté ércz nyelvük, hogy nagy a magyar nemzet! Egyetértés, jólét, boldogság, szeretet voltak őrangyalai a hazának s ekkor:

„Nyögte Mátyás hős hadát
Bécsnek büszke vára.“

Láttam a hős barátokat csapat állra állva, zászlót lengetve, harcra lelkesítve és ah! nincs ki megénekelje hős Kapisztrán méltó utódi dicső tetteit.

„Kiknek magas, nagy érdemük
Honn és csatán ragyog.“

Vén füleim hallák Adria csobogva ringó hajjain tul a ferenczrendiek nemes versengését és győzelmét az Immaculata érdekében s az öröm árja tölte el, midőn a bérczek ormain s a csendes völgyek ölében hallám felharsogni a kereszténység diadal énekét.

Tota pulchra es Maria!

Hazánkban örömmel üdvözlém a tudós temesvári Pelbártokat, és más ferenczrendieket, kik megvetvén a világ gyönyöreit, a mindenható Istennek a Krisztus vérével megváltott lelkek megtérítésével kedves szolgálatot tettek s jó cselekedeteik illata az egész földkerekségen elterjedvén, sok hívő lelket az égi gyönyörök édességével és a lelki megszentelődés utáni óhajjal tölt el (IV. Jenő pápa körlevele). Örömmel üdvözlém a magyar és székely ferenczrendieket, kiknek egy része ide haza a nép „barát“-ja, vezére, lelkesítője volt; más része pedig „nem félve, hanem szeretve a barbár népeket, megtérítésükön lankadatlanul buzgólkodtak“ (IV. Jenő pápa), nem törődve, hogy mi lesz velök, hogy jól fogadják-e Balkán és kelet lakói, vagy nem; gondjuk az volt, hogy legyen kenyérük és boruk, az a kenyér és bor, mely előtt az emberiség térdre hull. E dicső férfiak

„Kiknek ajkán béke zeng,“

elementek az ismeretlen lápokon kódorgó barbár népekhez, hogy a ker. vallással műveltséget is terjesszenek. „Kivágták a szent tölgyeket, széthányták a bálványok oltárait, az oltár lapokból templomokat, a szent tölgyekből haranglábakat állítottak, melyekről az őserdők felett először hangzott el a harang csi-

mányforgalom szervezésével. És főleg vesse magát összes erkölcsi erejével a kisgazdákra, hogy marhájuk és takarmányukat el ne fecsérjék. És amennyiben a marha ára már esett, úgy oda kell hatni, hogy ezzel arányban alászálljon a hus ára is. Magukra a hitelintézetekre is nagy feladatok várnak e tekintetben. Sok mulik az olcsó és okosan adott hitelben abban a tekintetben, hogy a szorongatott gazdák állataikba fektetett tőkéjük megtartásával átküzködhessék az új termésig való időt. A mai viszonyok között a hitelintézeteknek is első rangú érdeke az, hogy a gazdák tőkéjét a gyenge takarmány meg ne támadja.

Valóságos szerencsének mondhatjuk, hogy a beruházási törvény alapján végzendő munkákkal a megye vezetőségének módjában lesz közvetlenül is megakadályozni a megye egyes részein alig elkerülhető inséget vagy szükségét. Az utak, vízszabályozási munkák segítségével legalább részben pótolható lesz a termelés szegénysége folytán megcsappanó pénzforgalom. Pótolni is kell legalább annyira, hogy a munkáskezek inségtől ne erőtlenedjenek el s az ipar és kereskedelem a föld népének rendkívül alászállott vásárlási képessége miatt még a földmivelőknél is nagyobb inségre ne jusson.

Mindenesetre lényeges és üdvös intézkedések ezek, azonban mi mindezek mellett szükségesnek tartjuk, hogy a kormány és a hatóságok a kiosztásra megvásárlandó termények mennyiségét és általában a segély-akció mibenlétét a lehetőségig ne a nagy nyilvánosság tudomásával készítsék elő, mivel a spekuláció már így is lesbe állott. Ezt bizonyítják a mai piaci árak, melyek már is horribilis magasra szöktek fel, noha az inség eddig még csak szóban és írásban köszöntött be.

Tény az, hogy a spekuláció tárgya a nyomor és az inség is, sőt semmi sem alkalmasabb önző spekuláczióra, mint oly baj és betegség, a mely nagy néptömegeket fenyeget. Egy szó a kormány ajkán, egy nyilatkozat va-

lamely miniszter szájából, a mely kilátásba helyezi az állam segítő beavatkozását, alkalmas arra, hogy a spekuláció malmára hajtsa a vizet és az országnak amugy is nagy károsodását új kárral tetézzé. Az a hír, vagy az a gondolat, vagy az a föltevés, hogy a kormány takarmányt készül vásárolni, felszöktetheti az összes takarmányfélék árát. A megye kényszerhelyzetben van s minden kemény eszközzel meg kell akadályozni, hogy maga céljára ezt ki ne használja.

A bizottságok és egyesületek tehát nagyon helyesen cselekszenek, ha terveiket nem árulják el, pláne ha az csak termény vásárlásra irányul. A fődolog az, hogy törődnek a közönség sorsával és cselekszenek annak érdekében.

Munkájuk nyomán sok éhes száj kapja meg a csakugyan bekövetkezendő inségben a kenyeret, és sok szegény ember áldása fogja kísérni ténykedésüket.

BELFÖLD.

A harmadik vonatkör életbeléptetése.

Udvarhelyvármegye, különösen pedig Székelyudvarhely város közönségének egyik régi vágyát váltja valóra *Kossuth* Ferencz kereskedelemügyi miniszter. Amiért annyi tentát, papirosat fogyasztotunk, annyit deputációzot e vármegye, végre-valóba méltánylásra talál: megkapja Székelyudvarhely a *harmadik vonatkört*.

A nemzet magasabb szellemi és gazdasági munkájának legerősebb szerve a helyes gazdasági politika. A nemzeti fejlődés előfeltétele az, mely öntudatos nemzeti étellel élő népeknek más nem lehet, — mint amely az anyagi és szellemi erősítésre szolgál. A modern államélet, mely a népek versenyt fejlesztette ki, helyes és célszerű vasuti hálózattal sietett segítségére a gazdasági erőknél. A földmivelés, ipar, kereskedelem ma nem virágozhatik célszerű és gyors közlekedés nélkül.

Amíg ez az elv érvényre jutott a más három székely vármegyével szemben, addig Udvarhelyvármegye a modern közlekedési eszközök hiányában elvesztette jelentőségét, az ország politikai és gazdasági központjától messze, kihalt vidéki központtá

vált. A székely körvasut megnyitásával a szomszéd székely vármegyék hihetetlen gyorsan fejlődnek, ellenben e vármegye ott tart még ma is a kereskedelem és ipar terén, hol tartott ezelőtt husz évvel a székely szárny vasut megnyitásakor. Ma is csak olyan formán döcög ide fel és innen le a „székely“ vasut, mint akkor döcögött, amikor a többi megyével szemben vivmányt jelentett, s amely idő óta azok mind közvetlen gyorsvonati összeköttetést kaptak.

Nem volt tehát indokolatlan a panaszuuk, melylyel évek hosszu sora alatt közlekedési állapotainkat méltattuk és nem volt indokoltabb valami a harmadik vonatkör beállításánál, melyet most sikerült kivivnuk, és amelyért kétségtelenül teljes elismerés illeti a jelenlegi kereskedelmi kormányt, *Ugron* Ákos főispánt és *Ugron* Gábort, a Székelyvasut elnökét.

A kolozsvári üzletvezetőség a miniszter utasítására a harmadik vonatkör beállításának ügyében, *Spiró* felügyelőt küldötte ki Székelyudvarhelyre, ki f. hó 17-én kereste föl *Ugron* főispánt, hogy a menetrend lényegesebb pontjára nézve megállapodásra jussanak. A tanácskozás rendén megállapították, miszerint a harmadik vonatkör *október 1-vel* életbelép. A tervezet szerint a vonatok Székelyudvarhelyről körülbelül reggel 5 órakor, délután fél 3 órakor és este 7 órakor indulnak ki.

A felügyelő a menetrendtervezetet magával vitte és jóváhagyás s a beállítás végett az igazgatósághoz felterjeszti. A harmadik vonatkört kísérő személyzet lakása Székelyudvarhelyt lesz, aminthogy az új vonatkör második garnitúrát fog kapni.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, aug. 21.

Sok fény, kevés meleg.

Hideg pompák természete, hogy csak a szemet kápráztatják, de a szívet megindítani, megdobogtatni sehogys tudják. Olyanok, mint az átfagyott hóréteg. Csillógok, fényesek, de mégis sivár fázósság minden lehelletük.

Nekünk, magyaroknak is vannak eféle pompáink. Sok fény kevés meleggel. Inkább megszokások ismétlése, mint szívből jövő, spontán ünneplés. Fáj leirunk, hogy a múlt hét királyünnepségein is csak ilyen bensőség nélkül való megszokás nyilatkozott meg nagyrészt. Kényszeredett lojalitás, mely valami szomorú büszkeséggel, a meg nem értettség

lingelő szózata.“ (Prohászka). Hirdetvén az evangéliumot, szavukra megnyugvás termett. „A szegény az ó-kor Jóbaként szemétdombján ülve, ha nem is megnyugvással, de önmegadó lélekkel szeméit égre emelvén így szólt: Tudom, hogy az én Megváltóm él... Midőn pedig a kereszténység a vallás agg törzsén szende virágként kihajtott, bevív a szegény kunyhójába a feszületet hosszú sovány karjaival, töviskoszorus homlokával, rongyfoszlány takarta testével, megtört szívvel, szelid résztvevő tekintetével...“ (Bougaud) Nagyk voltak biz a ferenczrendiek mint zárda lakók, mint hazafiak és mint a hit apostolai. Hej! Akkor voltak boldog napjaim!

— Regélj tovább szilárd torony, halljam krónikádat! Elmerengek rajta s úgy elhallgatom, csak beszélj tovább is idők tanuja!

— Ami engem illet, büszkén, magasztosan, méltóságteljesen álltam, a tomboló fergeteget kinevettem, tajtékzó dübe nem értett nekem, vad haragját megtörtem. Lábamnál fényes zárdapalota diszgett s a diszes hunyadi lovagvárral a közelgő vészben is az elpuhult utódoknak nagy elődökről beszélünk, kik

„Hazájuk szerelmét, ezt az örök mécseset Keblük mélyébe ápolgatták szentül.“

Szomorú tanuja volt a Dózsa-féle mérszárlásnak, midőn a magyar

„Napja leszállt s eltűnt a régi fény,“

mert összetartás helyett egymásnak szivta vérének s nemzeti átokként:

„... a boszus ég legnagyobb csapása A pártviszály rontott e szegény házára.“

A török félelmesen közelgett; rettegéssel néztem az elpusztult magyart, mely önmagának készül sirját megásni s ime nemsokára

„Csapásra nyújtá vaskezét A sors Mohács felett S Mohács egy véres honfi sir Egy nemzet átka lett.“

Eldördült a szép hazán a halál ágyuja s életfosztó villám sujtotta Magyarhont. Trónseprő szelek suhogtak végig az alföld rónáin s ime:

„Vértől könytől Kód borong a hantokon.“

A virágzó városok romba dőlterek s a Hunyadiak alatt oly hatalmas magyarnép földön futó lett,

„Szerte nézett nem lelő Honját a hazában.“

Vén füleim hallák az üdözötték szivrendítő sohaját, öreg szemeim látták a bujdosók sokaságát. Együtt sirtam a magyarral, mikor

„Keservben annyi hő kebel Szakadt meg a honért.“

A védtelen nép barlangokba menekült, vagy rabszjira fűtve idegen országban epedő honvágy áldozata lön.

„Elhagyák a szép hont... Melyet pártos önzés megtört, lehajtott. Elhagyák a szép hont, őseik lakását, Hogy ne látnák annak végső vonaglását.“

Busongva bongtak Isten hozzádot harangjain a honfiaknak, midőn a rabságba hurczolt foglyok jajjongó sirása, kétségbe esett fohászokdása szállongott szomoruan, enyésztesen végtől-végig az éjjeli szellőtől ringó öreg Duna vitzükre fölött. A vigan csengő kis patak, melynek csacska habjai gond és aggodalom nélkül csobogva lejtének a virány bársonyán, akkor magyar vértől piroslottak. Az egész ország vérözön volt s

„Lángtenger felette.“

— Midőn a pusztítás és halál órái kongtak keservesen az elárult haza felett s

„Egy nemzet vérben állt,“

óh mond öregem, milyen volt sorsod, regélj viszon-tagságaidról! Ugy-e bár meggyalázott, ledöntött téged is az ozmán?

— Engem?! A törökverő Hunyadiak masszív- emléke büszkébb voltam annál, hogy kelet silány gyermeke döntsön halomra. Büszkén kiálltam a sors vad csatáját, dacoltam a török ágyuival!

„Rendületlen álltam, hogyha vad haraggal Fölöttem a harczok bész villáma nyargalt S ezer vészbe sodrott.“

Láthatod az ágyugolyók helyét rajtam. Azok keresztül furtak, de meg nem inogtam. Csak egyet szégyenlek. Szikla falaim a védtelen népnek nem oltalmul, de börtönül kelle szolgáljanak. Vén füleimbe fájdalmasan hangzott a magyar foglyok busnótája:

„Rab vagyok, rab vagyok, szomorú rab vagyok Kezemen lábamon bilincset hordozok.“

Megmaradtam, hogy míg zárdám lakói a Ferenczrendi barátok a kesergők

„És ügyefogyottaknak részvetés gyámola lévén,“

menhelyet adtak az üdözöttéknek s bekötözik a szenvedők sebeit, addig én a nemzet eltűnt boldogságát gyászoljam s néma tanuja legyek szenvedésének. Kis harangom, mely előbb a lenyugvó alkony s az ébredő hajnal lenge zefirjén küdé szét örömdalát, most is kongott-bongott a rendes időben, csakhogy dala bus volt, mert hanghullámaikat keserű gyász fonta körül s tompa, sohajszerű kongása siratta az elpusztult hazát:

„Itt van a hon, ah! nem mint a régi, Pusztaságban nyulnak el vidéki Többé nem győzelme honja már.“

Hallottam a hegyek ormain nyáját legeltető pásztor furulyáját is, de arról is eltűnt a vidám dallam s az erdők mélysége szomoruan visszhangozta a bánatos nótát:

„Mohács! Mohács! mit hoztál ránk? Utánad dől édes hazánk; Kód borítja régi fényünk Vértünk nyeli ellenségünk.“

A székely föld bérczeiről pedig fájdalmas melodiában szállt ég felé az ének:

Boldog Asszony anyánk, régi nagy Pátrónánk!... „Magyar népedről, örökségedről, Ne feledkezzél el buzgó seregédől.“

Tanuja voltam, mint öntenek lelket a csüggedők szívébe a Ferenczrendiek:

„Kikben az önzéstől ment honszeretetnek Tüze még lángolt, a nemesebb lelkek

s egyik kézben kardot, a másikban szűz Mária lobogóját lengetve önvédelemre tüzelték a magyart s

„A szabadság Istenének vérel áldoztak.“

Nem képzelés ez, higyj nekem, vedd és olvasd a magyar barátok domus históriáit s a sárguló írások által szabadsághősökre akadsz a Ferenczrendiekben. A vajdahunyadiak itt lábamnál s különösen a székelyföldiek még a templom édes magányában lángragyujták az égi hit tüzenél az isteni szeretet szövétnekét, imádkoztak hazájukért. A hit meg nem ingó szikláján rendületlen állva mutaták meg a honpolgároknak a célt, melyet elérniök kellett; a boldogság megvalósításában segítették a népet s az igazság, jog és nemzeti boldogság felépítésére irányzott nemes törekvései közt megtaníták el nem feledni a mennyei várost. (Folyt. köv.)

fájdalmával áll oda, hogy az uralkodóházzal együtt ünnepeljen a király születése évfordulóján.

Tudjuk, hogy csak lógósnak veszik a mi ünneplésünket, de ünnepelünk mégis. Kigyulnak a városok ablakai teletömött gyertyalángokkal, a hivatalbéli urak testületileg ünnepi istentiszteletre vonulnak, a nagyranguak palotájában feszes lakomákra gyülekeznek. De ebben a sok czéczóban a magyar nép érző, odaadó részvétele mind nincs benne.

Hát persze, persze, a magyar: rebellis faj, nem is telhetik tőle eféle őszinteség. Ugy gondolkozunk rólunk odafenn, a trónok magasságában. És ha csak lehet, elkerülnek minket ünnepen is, hétköznapon is. Lám ez az oka, hogy nincs bensőség a loyális ünnepeinkben. Ez az oka, hogy csak hideg pompa érzése csillog ez ünnepeken, s belülről lobogó tüze és melege nincs azoknak.

Bár segíteni lehetne ezeken az üres állapotokon. De arra — úgy látszik — még sok idő kell. Sok-sok század óta gyujtogatunk mi fényeket, ünneplő csillogást az uralkodóháznak, de meleg fogadását ennek ritkán érezhettük. Sok-sok milliót, sok nemes értéket, sok fenkölt jellemet elfogyasztottunk már mi a loyálisra, de viszontszeretetet még ritkán kaptunk. Ez a fájó mult megtaníthat a jövőbeli hasznos várakozásra és türelemre. S megtaníthat esetleg arra a praktikus gondolatra, hogy fénylő gyertyáink és egyéb loyális ragyogásaink árát gyujtsuk meg arra az időre, mikor a hazatérő magyar király házáat a hosszas használatlanság miatti elhanyagoltságából újra kell építenünk...

A magyar nótáért.

Jó lenne sokszor hallanunk a mai zeneértés nagyképűségei között az olyan lélekből jövő, nagy sulyu szózatot, amilyent Zichy Géza gróf mondott a kecskeméti dalos ünnepen. A magyar dal fejlesztése, kultuszának ápolása nemcsak a nemzeti hűség érdeke, hanem a világszellem működésére is kiható fontos tényező. Nem elrejtünk kell a magyar dalt, nem visszafeltesztünk idegen ritmusok merésszége és hatása alatt, hanem versenybe küldenünk. Ami őshangulat van benne, azt mind ki kellene keresnünk, nagystilű alkotásokba helyezni, s a világnak ezzel új és megkapóbb zenei látókört nyujtanunk,

Ilyenféle tartalom tömörült össze abban a nagy sulyu szózatban.

Bátor szó, igaz szó és azért értékes legkivált, mert nem valami műkedvelő és magyar sujtások külső divatjában gyönyörködő főur mondotta, hanem olyan ember, aki a zeneértés és zenealkotás terén tekintély. Nálunk pedig a zene tekintélyek, még a magunkfajta kis város szűk határain belül felnőtt zene-teltek is megszokták, s megszoktatták velünk a magyar nóta kicsinylését. Valahogy a boutonhoz tartozik és a műveltség látszatához ez a kicsinylő modor. Ha például klasszikus zenéről van szó, eszünk ágában sincs, hogy a magyar dalra gondoljunk, s ezt a klasszikus zenével egyenrangunak vegyük. Aztán egy-egy hangverseny programját tultömik az idegen zeneszerzők, vagy az idegenes stílusú zeneszámok, de a magyar nóta talán még alamizsnaképpen sem kap helyet a tultömött műsorban.

Igy áll a bál, akarjuk mondani: a hangverseny. És jóízűen ásítózunk rajta, s kinn eldicsekszünk vele, hogy milyen pompásan mulattunk a klasszikus zenén. És mosolygunk nagy hozzáértéssel azokon a jámborokon, akik ezt a dicsekvésünket nem tudják megérteni. Pedig magunk se értjük...

Székelyudvarhely város iparos tanoncainak társadalmi nevelése.

Székelyudvarhely, aug. 20.

Rég óta hangzó, mindennapos, indokolt panasza iparosainknak, hogy a tanoncoknak szerződött ifjuság sem értelmi képesség, sem nevelés tekintetében nem áll azon a fokon, melyen mindnyájan szeretnők látni. Ezen, kétségtelen igazságunk egyrésztől oka abban rejlik, hogy értelmileg fejlett növendék az iparos pályát alig keresi, mivel a szülők egy része korán igyekszik a gyermek nevelés és taníttatás terhe alól szabadulni, s így a törvény rendelkezése ellenére is, valamelyes címen műhelybe juttatja a mindennapos iskolaköteles gyermekét, vagyha az iparos pálya választásához megkivántató előképzettséget megszerezte és a 12 éves kort betöltötte, akkor már, ha még egy pár középiskolai osztály elvégzéséhez a haladása reményeséget ígér, akármilyen hosszas várakozás és utánjárás mellett is, de hivatalba igyekszik beadni

gyermekét. S az iparos mesterek, ezen adott helyzetben, kénytelenek engedni, s bár nap nap után hangoztatják, hogy legalább 2 középiskolai, vagy 6 elemi osztály végzettség nélkül tanoncot nem vesznek fel, ilyen pedig vagy ritkán, vagy egyáltalában nem kapnak, szerződöttnek kell még olyan tanoncokat is, akik még az ABC-ét sem ismerik. De nemcsak az analfabeta inascsapat, hanem az évenként szerződött összes tanoncoknak 90%-a hiányos előképzettségű, s még hiányosabb társadalmi nevelésű ahhoz, hogy pár év elteltével iparos segéd lehessen.

Miután a műhelyek az utóbbi évtizedek alatt idegen tanok fészkeivé lettek, s nem a leendő iparosok nevelő és oktató helyei többé, az illetékes hatóságoknak és a társadalomnak együttesen kell gondoskodni tanonczképző és jóra nevelő intézményekről, mert a tanonczképzés és nevelés a magyar ipar megalapozásának és egy erős, józan gondolkodású iparos osztály megteremtésének felette fontos problémája.

Két tényezőt látok ezidő szerint városunkban ezen fontos ügy szolgálatában: az iparos tanonczoktatást és az iparos önképzőkört, mely intézményeket minden hivatott tényezőnek, magánegyenek, lelke egész melegevel felkarolni, a fejlődés útján támogatni, kedves kötelessége.

Régebb idő óta állnak ezek az iparos ifjuság képzésének, nevelésének szolgálatában, s bár az eszközök elégtelensége, a kezdet nehézségeivel való véghetetlen nagy küzdelem, utját állták eddig az eredményesebb működésnek, azért mégis kézzelfogható és szemmel látható szép sikereit, mind a két intézménynek így is nap nap után észlelhetjük, tapasztalhatjuk.

A Polgári Önképzőkör 19 éves multja alatt olvasókörevel, gazdag könyvtárával, a kebelében szervezett fillérestélyek intézményével, a szabad lyczeumi előadások gazdag sorozatával állandóan úgy az iparos ifjuság, mint az iparos mesterek szellemi képzésének, a társas élet kifejlesztésének hathatós tényezője volt, s mert a jeles előd alkotásai és utmutatásai, a szeretettel és bizalommal körülvett új elnök kezében is csak az előhaladás és biztos fejlődés jelenségeit mutatják, erős a reménységünk, hogy ezen nagy kultúr-tényezőnek, a város szívében levő kőkeresztteri telken mihamarább állandó és a céljának megfelelő otthona, tanoncz otthonnal együtt, szép palotája fog emelkedni.

A Polgári Önképzőkör társadalmi intézmény lévén, így csak az önként tanulni akaró ifjuságra lehet hatással, s e mellett csak jól eső érzéssel gondolhatunk az alapvető törvényes intézményre: a tanoncziskolára.

Városunkban 25 éves multja van ezen iskolának, s amint alkalmam volt ennek sok évi működését, az utóbbi időből, szemlélni és figyelemmel kísérni, nyugodt lelkiismerettel állítom, hogy ezen iskola jelenlegi igazgatójának Kovács Dániel kollegiumi tanárnak mintegy 12 éves igazgatása alatt, karöltve a tanítótestület jelenlegi személyzetének lankadást nem ismerő buzgó működésével, a szeretet és megbecsülés kedves otthonává, a jóra nevelésnek és sikeres oktatásnak szent csarnokává lett.

Aki csak egy futó gondolattal is visszaemlékezik a régebbi tanoncz oktatásra és nevelésre, eszébe jut rögtön azon nem épen kedves állapot, amikor az osztályban rendőri assistentia mellett tanított a tanár, s a kapunál is rendesen két rendőr várta az iskolából kiözönlő iparostanuló ifjuságot, hogy bár némi rendet tudjon az oszló ifjuság között teremteni. Ma, ezen különös elbánás nélkül is a legfegyelmesebb inasifjuságot látja az egyes osztályokba belépő látogató, s rendőr nélkül is az oktató tanító szava mindenik tanuló füléhez eljut, szétszórtak pedig szeretettel veszik körül oktatójukat és legtöbbször együtt, beszélgetve mennek haza az inasgyerekek iskolából tanítójukkal. A mai inasiskolánk valóban modern paedagogiai intézmény s csak örömmel szemlélhetjük annak évről-évre való helyes irányu fejlődését, s a tanítószemélyzetnek, hogy a város népessége folytán s különösen a népoktatási törvények idevonatkozó részének végrehajtása következtében megszorodott iparostanuló ifjuságot megfelelő oktatásban részesíthesse, a kívánt létszámra való szaporítását. Örömmel vesszük híret, hogy vármegei népoktatásunk nagy buzgósága és jóakaratu vezetője, új tanfelügyelője is, mint egykori tanoncziskolai igazgató, teljes szakértelmével, jóakarátának és tudásának teljes erejével támogatja ezen tanoncziskolát előhaladásában, fejlesztésében. Kétség ahhoz nem fér, hogy a jelenleg adott helyzetben tanítók és vezetők egyaránt mindent megtesznek az ifjuság jó nevelése

és sikeres oktatása érdekében, mégis kiegészítésre szorul ezen eddigi működés.

Teremteni kell az inasiskola életében új helyzetet a meglevő mellé s ez, egy ifjusági önképzőkör, táncz és illemtanító tanfolyammal kapcsolatosan. Sokat, nagyon sokat jelentő dolgok ezek, mert minduntalan tapasztalhatjuk, hogy a társalgás és helyes fellépés, illendő mozgási képesség híjával levő ifjuság nem szívesen keresi a társaságot, s különösen kerüli a női társaságot, a kellemesen szórakoztató táncmulatságokat, s később az inassorból kikerülve mint felnőtt ifju sem a hozzá hasonló rangú társaságába megy, de az ő állásánál sokkal alacsonyabb színvonalon állók összejövételén vesz részt legtöbbször pedig, mert érzi társadalmi jártasságának nagy hiányát, egyedül szórakozik, vagy pedig korcsmák asztalainál, tévtanokat hirdetőik között tölti szabad idejét.

Pedig, meg vagyok győződve, hogy jó nevelésű, a társadalmi rendet tudó és alkalmazó iparos segédet, felnőtt ifjut, a mesterek családjai körében, leányaik társaságában mindig szívesen látnának és örömmel fogadnának, de még sok-sok tisztviselőnél is szívesen látott vendégek lennének a jó irányban képzett és nevelt iparos ifjak, csak fel kellene emelkedjenek oda, ahol az illetők állanak. Mindig nagy hasznát vette annak az ifjuság, ha szórakozásra szánt időtöltését jó családok körében tölti el.

Az ember társas lény, s hogy a társadalomban élhessen, meg kell adni ifjuságnak az arra való ránevelést, amit szoktatással és gyakorlással lehet elérni. Ha ezen nevelő eljárást tanoncziskolánk, iparos ifjusága körében az illetékes tényezők megteremtik, amelyben hiszem teljes segítségére lenne a tanítótestületnek a Polgári Önképzőkör s mások is igen sokan, biztos uton bevezetik a társadalmon kívül élni szerető iparos ifjuságot a nagy társadalomba, aminek egyaránt hasznát látják az ifjak és a magyar társadalom egész egyeteme.

Törekedni pedig erre teljes erőnkől kell, hogy így mindenik iparosmester, ifju és inas gyerek legyen édes magyar hazánknak megbízható oszlopa, tartó, erős pillére azon a helyen, ahová a gondviselés és tudása őt rendelte.

Bizom iparos-tanoncziskolánknak nagy szorgalmu igazgatójában, tanítótestületében, hogy ez irányban is megindítják az alapvető munkálkodást, s teljes mértékben meg vagyok győződve, hogy a tanoncziskolai bizottság az iskolát fentartó város, valamint a felsőbb tanhatóság: a kir. tanfelügyelőség részéről csak támogatást és a jó ügyhöz segítséget és kitartó buzditást, támogatást nyernek.

Tudom, hogy ez ujítás valósitása sok és nagy nehézséggel fog járni, de ennél sokkal nagyobb nehézségeken már keresztül ment a tanoncziskola s ma már az, örömmel látott, fejlődés és eredményes haladás útján áll. Tegye hát párhuzamossá, a szép eredményü elméleti oktatással, a tanonczok társadalmi nevelését gyakorlati uton is, s akkor működése valóban egész és nagyértékű lesz.

Gyerkés Mihály, áll. isk. igazgató.

HIREK.

Székelyudvarhely, aug. 22.

Egyről-másról.

Az ember életét megnehezíti a gond, a kenyérszerzés nagy harcza. Az emberek csupa panaszokkal vannak tele és nem ok nélkül. Érezzük, hogy a kenyérszerzés egyre nehezedő gonddal jár. Ha még csak arról volna szó, hogy talpon kell lennünk reggeltől estig, ez még hagyján volna; mert tudjuk, hogy fáradságunk jutalma a jól megérdemelt bér, vagy fizetés.

De a kenyérszerzés nagy gondjában egyre nagyobb és nagyobb arányokban valami mesterséges pusztító szu pusztít: a gyanúsítás. Hány tisztességes egyén becsületes munkáján rágódik sok ember, mert a másik az enyémet irigyli, mert neki is munka, kereset kellene, még akkor is, mikor én is csak abból élek és ha onnan is kimarnak, nem tudok egy újabb jogforrást a keresethez.

A gyanúsítás lappangva jár, mint a tolvaj, színt nem vall csak titkon nyilatkozik, de gondja van rá, hogy a rossz hír mentől nagyobb társaságban terjedjen el. Sok tisztviselőt keserítettek már meg az ilyen gyanúsításokkal, soknak kellemetlenkedtek már a fegyelmi vizsgálattal. A kinek elég ereje volt hozzá kívárta a herce-hurca végét. Ha azonban a sta-

isztika arról is számot adna, hogy hány ember halt meg ártatlanul a vád alatt, bizony szörnyűséges sommát látnánk.

Az ember munkaköre, a megélhetés ezernyi gondja amugy is iszonyuan elfoglalják az embert, évről-évre növekedik az idegenek száma. Ha most már még azzal is megkeserítik az ember életét, hogy a gyalázkodó pletykával sietnek boszuságára a társadalmi egyének, nem csoda, ha ilyenkor családi elégtelenségről hallanak az emberek panaszkodásokat.

A gyanúsításokért igaz, hogy számolni kell a büntető bíróság előtt. Amde a loppal járó gyanúsító gondoskodik arról, hogy meg ne lássa senki sem benne az értelmi szerzőt, ő csak úgy adja tovább a pletykát, hogy ő is úgy hallotta, de nem hiszi, hogy úgy van. A második szintén úgy adja be a mérget és mire az utca végére ér, a rágalmozó elveszett a veszekedők előtt, ő pedig káros örömeiben ott uszál a veszekedők között maga is szidja, a ki ilyeneket kifundál.

És ne hogy azt higgyük, hogy a rágalmozó a hivatalok ajtaja előtt megáll. Kinyitja ez a családok szentélyeit is, mert előtte semmi sem szent, ő rombol és pusztít mindenütt, a hol lehet.

Az asszonyi tisztességen ejtett folt pedig oly súlyos, hogy bocsánatkérő emberek ki nem mossák a közvéleményből. A gyano mindig megmarad.

Ez a beteges áramlat egyre nagyobb esélyekkel lép fel és szinte határállomáshoz ért már, a mit észre kell venni mindenkinek. Mi a sajtó munkásai, a közügyek fontos tárgyainak megírására kínálózó témák felszínre jutásakor sem térhetünk ki a jelenlegi cikk témájától és szinte parancsolólag szólít a kötelesség, hogy a gyanúsításokról is cikket írjunk, ajánljuk az orvos szert, mely a csunya társadalmi betegséget organikusán gyökeresen meggyógyítja.

Alakuljon társadalmi liga, mely azt a célt tűzze ki maga mellé, hogy az emberek tisztességét védje. A gyalázkodó pletykázókkal éreztesük a nem-törődömséget, keményebb esetben szakítsuk meg vele a társadalmi érintkezést is.

A mig csak panaszkodunk és nem javítunk az állapotokon, addig a baj nem szűnik meg magától. Ez egy olyan fekély, mely egyre mélyebb és mélyebb sebeket rág a társadalmi élet testén.

Ha azonban az emberek összefognak és az emberek tisztességének megóvását mindenki komolyan fogja fel, lehetetlen, hogy ebben a kérdésben is ne javulnának az állapotok, mit már a közvélemény oly hosszú idők óta oly várva-vár és szívében lelkében annyi vágyódással óhajt.

Két király. A magyar király születésének hetvenkilencedik évfordulóján nemzeti lobogók lengtek a házak ormain. Hivatalosan nem volt ünnep, de ünneppé tette az a hódolat, melylyel a magyar koronás fejedelme iránt mindenkor viseltetik. Magyarország első szent királyának emlékét pénteken ünnepeltük. A kegyeletnek a magasztos ünnepén megkondultak a harangok; s a hazafias és vallásos érzelmek szolozsmája zengett végig a Hargita bérceztől Adria hullámok verte partjáig. Mindkét ünnep napon a hivatalok Ugron Ákos főispán vezetése mellett testületileg vettek részt az istentiszteleteken.

Szent István emlékezete.

Amidőn péntek reggel a napsugár aranyszálával átszötte a hajnal kódét, az ezer éves Magyarország templomtornyaiiban ünnepi imára kondultak meg a harangok, melyeknek szolozsmára hívó, áhitatott keltő hangja átvigta vereskei-szoros sziklahalmaitól az Adria kék hullámfodraiig, a melyeknél végződik Szent István birodalmának határa.

Az első magyar király emlékét ünnepelte a nemzetünk. Ennek a szent királynak emlékét — a ki a honfoglalóktól megszerzett országot államhála alakította; a kinek alkotmányos szabadságát s a keresztény vallásnak Árpád földjén első talpkövével köszönheti — kegyeletét őrzi legbensőbb áhitattal. A mint megdördültek az ágyuk Buda és várában, a mint felzúgott a magyar ajkán az áldó kegyelet hangja: felújította a nemzet szívében egy ezredév küzdelmeit.

Midőn az ország fővárosában a szent király csodálatos ereklyeként megmaragott jobbát körülhordozták, kell, hogy e nemzet millióinak eszébe jusson, hogy a fölöttünk átviharzott ezer év alatt hányszor derült ki újra. Hányszor hordozták körül királyaink a vész napjaiban a csatára hívó véres kardot és e szent király emlékezetének varázsa alatt hányszor vetette magát a nemzet virága az ellen ádáz sorsaira, hogy a kivívott győzelem útján újra szabad legyen az ország, hogy újra kizöldüljön a béke pálmája, mig aztán újból meg nem szólalnak a harci harsonák.

Egy ezer év után, mikor leküzdötte a nép sok százados küzdelmeit, kiállotta életrevalóságának vérkeresztesség tűzpróbáját: im él, számában nem megfogyva, de megszorodva, daczolva kül- és belenségeinek gyilkával törhetetlenül. Ha elgondoljuk, hogy kevés nép dicsekedhetik ily hosszú és dicső multtal, hogy számos nemzetet sodort le az idők viharja az események szinpadáról, kik erősebbek, számosabbak voltak a magyarnál: kell, hogy ismételten felébredjen lelkeinkben a kegyelet érzete az iránt, a kinek emlékére van szentelve e nap, a ki oly fundamentumra alapította a nemzet létét, melyet le nem morzsolhatott az évek viharai.

Ez a fundamentum az erkölcs volt, mely megacélozta a nemzet szívet, s a mint jóra, nemesre hevíté megerősíté a végzet viharaival szemben is.

És ha ma, még most is, az egymásra uszított embergyűlölet izzit, gyujt a társadalom minden rétegében, hova járulhatnánk reményteljesebb szívvel, mint az első szent király Isten megáldotta magyar egyházába, hogy leesdjük hazánkra az ő védelmét. Hogy erősítsen meg és segítsen bennünket minden válságok napjaiban...

Hogy reményünk el ne fogyjon és bizalmunk meg ne fogyatkozzék egy boldogabb jövőben, melynek rá kell még virradnia a magyarrá.

A Jegyzői egyesület jubileuma. Udvarhelyvármegye községi és körjegyzők egylete negyedszázados fennállását szeptember 4-ikén ünnepli meg. Említett nap délelőttjén 10 órakor a vármegyeház disztermében diszközgyűlést tart, melynek tárgyszorozata a következő: 1. A diszközgyűlés megnyitása. 2. Alkalmi beszéd. 3. Az egyesület történetének vázolója. 4. A közgyűlés bezárása. Délben közebéd lesz a Budapest-szállóban, este 7 órakor pedig a megyeház disztermében tánczczal egybekötött hangverseny.

Városi közgyűlés. Székelyudvarhely város képviselőtestülete 18-ikán délután Soó Domokos tanácsos elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott. Napirend előtt László Domokos képviselőtestületi tag kérte a polgármestert, miszerint a rendőrség útján védelmezze meg azokat a szerencsétlen eszelősöket, kiket menházba záratni nem lehet, s akik az utcagyerekek és cselédek állandó guny tárgyai. Kérte szóló továbbá a polgármestert, hogy a Vargapatak-hidnak Kőkeresztéri oldalán, a járda mellett elvonuló és becőréssel fenyegető kerítést, az illető tulajdonossal sürgősen megjavíttatni ne késsék. Szabó András képvis. tag kéri a rendőrséget, hogy azt a rendeletet, miszerint a trágyadombok cementfalba foglalandók, mindenkiel szemben hajtsák végre. A polgármester megnyugtató választ tudomásul vették. Átérve a napirendre, elfogadták az alsófoku ipar- és kereskedelmi tanoncziskola 909-10. évi költségvetések 2741 kor. bevétellel és 5650 kor. kiadással, oly formán, hogy a 2909 kor. hiányt a miniszter fedezi. Elhatározta a közgyűlés, miszerint a tanoncziskolába, mint a város tulajdonát képező házba a villanyvilágításnak az iparalap terhére való bevezetését engedélyezi. A katonai új barákához szükséges ürszék, fogasok építését 1862 korval engedélyezték. Gyertyánffy Gábor kérésére a terhére téves alapon kirótt, beszedett 174 kor. pótdadót visszatérítik. Egy pár szabadságolási ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Csapatgyakorlatok Udvarhelymegyében. A XVI-ik hadosztály parancsnoksága megke-reste Sebesi János alispánt, hogy tekintettel arra, miszerint Magyarzásokod, Magyarhidegkut, Székely-andrásfalva és Székelyszenterzsébet község határainban szept. 4-től 15-ig csapatgyakorlatok tartanak, intézkedjék az elszállásolás tekintetében. A gyakorlatok előreláthatólag a szomszédos községek területére is kiterjednek.

Az áll. elemi leányiskolában a jövő tanévre szóló beiratások szeptember 1, 2, 3 és 4-én eszközöltetnek, a leányiskola 3-ik oszt. tantermében d. e. 8-12 ig, d. u. 1-2 ig. A tanítás 6-án kezdődik. Beírásdíj személyenként 50 fil., tandíj nincs.

A tiszti főügyési állásra Dr. Sebesi János alispán pályázatot hirdet. Felhívja mindazokat, kik ezt a VII. fizetési osztályba sorozott, 4800 kor. fizetéssel s 960 kor. lakpénzrel javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérésüket a vármegye főispánjához czimezve, nyujtsák be hozzá. A pályázati kérésben megfelelő okmányokkal, illetve a megyebeli szolgálatban levő tisztviselők törzskönyvi adataikra való hivatkozással igazolják, hogy az 1883. I. t.-cz által a jelzett állásra előirt minősítéssel rendelkeznek. Egyébként a pályázás módjának további részleteire nézve a vármegye ügyviteli szabályzat 3. és 4. §-a az irányadó. A magán gyakorlat az 1886. évi XXI. t.-cz. 70. § a alapján a törvényhatóság által engedélyezve van. A pályázati kérés beadásának végső határideje szeptember hó 20-ik napjának déli 12 órája.

A Polgári-egylet a mult szombatán este Ugron Ákos főispán, egyleti elnök vezetése mellett rendkívüli közgyűlést tartott. A gyűlés tárgyát az egyesület építéséhez feltétlen szükséges Kőkeresztéri Szabó-telek megvásárlása képezte. Az egyesület elnök-

sége ezen telket, tekintve azt, hogy arra más aspiráns is volt, megelőlegezte. A közgyűlés az elnökségnek 5000 koronás vásárláshoz egyhangulag hozzájárult. A vásár nyomán elkövetkező építkezés jelentőségét más-ik helyen külön közleményben méltatjuk.

Uj állami iskola. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ez évi július hó 29-én 83.055 sz. a. kelt rendeletével kimondotta, hogy Székely-ország községben az 1910. évi szept. hó 1-től kezdődőleg állami el. iskolát létesít és ennek egy tantermét a varsági központi részen, egyet a község Forrásköz, egyet a Súlyomkő részén állítja föl. Örömmel közöljük e hirt, mivel a szervező miniszteri rendelet egyik népes nagy községünk kulturális bajait fogja orvosolni. Ajánljuk a községnek, hogy vállalt kötelezettségeit halogatás nélkül teljesítse, ne hogy a háromtanítós állami el. iskola megnyitása halasztást szenvedjen. (i)

Az áll. Polgári leányiskolába a tanulók beírása szeptember hó 1-étől 4-ig tart, délelőtt 8-12 óráig, délután 2-5 óráig. Tandíj 20 kor., beiratásdíj 2 kor., értesítődíj 2 kor., országos nyugdíjalap-járulék 30 fill. összesen 24 kor. 30 fill. A javító-különbözet- és pótvizsgálatok augusztus hó 31-én délután 2 órától kezdődőleg tartanak meg.

Földrengés Kézdivásárhelyen. Kézdivásárhelyi tudósítónk írja: Csütörtökön este fél 11 óra tájban, északi irányból — a torjai kénbarlang tájáról — jövő gyenge földrengést észleltek a városban. A lakosság ébren levő része az utcára sietett, azonban a kis ijedségen kívül más baj nem esett.

Tanítók Országos gyűlései. Magyarország tanítói folyó hó 21-én és 22-én tartják évi nagygyűléseiket Budapesten, Pestmegye székházának disztermében és pedig először az „Országos bizottság“, második nap az „Eötvös-alap“ és az állami tanítók országos szövetsége. Vármegyei tanítóegyletünk képviselőtében Szász Ferencz tanító-egyleti elnök és Gyerkes Mihály alelnök utaztak fel ezen ülésekre.

Állatorvos választás. Székelyudvarhely városnál a lemondás folytán megüresedett állatorvosi állást tegnap délután dr. Sebesi János alispán elnöke mellett tartott ülésben töltötték be. Az állatorvosi állásra egyhangulag Kassay F. Pált választották meg, ki az esküt nyomban le is tette.

Jegyzői gyűlés. A községi és körjegyzők egylete 19-én délelőtt Gálffy István elnöke mellett közgyűlést tartott. A gyűlés megnyitása után elhatározták, miszerint a nagymérvben fellépett kártékony rovarok által okozott károk szanálása végett a védekezési módozatok közreadása mellett minden jegyző körzete viszonyainak megfelelő lépéseket tesz. Ezután Ugron Ákos főispánt, Dr. Sebesi János alispánt a jubiláris gyűlés tiszteletbeli elnökeinek és Dr. Páál Árpád főjegyzőt a jubiláris gyűlés tiszteletbeli főjegyzőnek megválasztották; kiket gyűlés végén küldöttség által értesítették a választásról. A határidő naplók beszerzése tekintetében a szabad versenynek engedett tért a közgyűlés. A jubileumi ünnepség és hangverseny programja elnök javaslata szerint elfogadott. Eszerint szept. 4-én lesz az ünnepség Dr. Vajda Emil győri zeneakadémiai igazgató közreműködésével megtartva. A folyó évi egyleti tagsági díj 12 kor., a régi hátralékokkal együtt szeptember havi jegyzői fizetésekből levonni határozták. Közgyűlési kiküldötteknek elnök mellé Kiss Károly atyhai és Elekes Nándor lövétei jegyzők lettek megválasztva. Elnök megbízott, hogy drágasági pótlékért a törvényhatóságához, jegyzői fizetés rendezésért a központi közgyűléshez feliratot szerkesszen. László János sztpáli s. jegyző a nyugdíj szabályzat módosítására tett javaslata kiadatott egy bizottságnak. Ezuttal is felkéri elnök az összes jegyzőket, hogy szept. 4-én d. e. 8 órakor pontosan jelenjenek meg a közgyűlési teremben.

A Dalegyelet közgyűléséhez. A következő sorokat vettük. Tekintetes Szerkesztő úr! Az U. H. f. évi 33-ik számában a „Dalegyelet közgyűlése“ cz. alatt közölt tudósítás kiegészítését és helyesbítését kérem a következőkben. A közgyűlés rendes évi közgyűlés volt rendes tárgyszorozattal (beszámoló, jelentések, tisztújítás) s a Dalegyelet feloszlása csak egyik pontja volt annak. A határozatképesség megállapításánál mindenekelőtt kimondotta a közgyűlés, hogy a pártoló tagokat fájdalommal bár, de pártoló tagoknak többé nem tekintheti, mivel tőlük a dalegyeletnek évek óta tartó élethetlensége és csak időnként működése miatt a p. díjakat sem kérhette. Így a tagok száma a tisztviselőkkel együtt 28-ra szállott. A beszámoló és jelentések után a választmányi gyűlésnek határozata alapján tárgyalatott a feloszlás kérdése. Ezt a közönségünk előtt eléggé szomoruan

ismeretes tétlenség és működésképtelenség tette szükségessé annál is inkább, mert a tagoknak nemtörődőmsége és próbákra nem járása a karmestert ismételtelen megmásíthatatlan lemondásra kényszerítette s a vezetőség belátta, hogy a sok élesztgetés és fel-frissítés mind csak gyarló kísérletnek bizonyult, az erkő'csi felelősséget továbbra is vállalni semmiesetre sem volt hajlandó. A határozathozatal névszerinti szavazás útján történt s a többség ($\frac{2}{3}$ rész, és nem a többség egyhangulag?) csakugyan a fennmaradás mellett döntött. Sajátságos a dologban az, hogy ezt a határozatot legnagyobb részben azok hozták, akik a dalegyletet ebbe a krízisbe juttatták hanyagságukkal, mert némelyikük évek óta nem járt próbákra. Hogy miként fogják az ilyen tagok „akcióképessé tenni” az együletet és „széleskörű agitációt” megindítani a megkedveltetés érdekében a pártoló tagoknak elhidegítése után s az *ideiglenes vezetőségnek* mint fog sikerülni a „sokat szenvedett kulturmissziót” teljesítő egyesületet egy *maradandóbb és nyugodtabb jövőhöz vezetni és épségben tartani*... arra következtetni a történetek után nem nehéz. Adja isten, hogy csalódjunk! (Sz.)

Iskolai értesítés. A helybeli m. kir. állami főreáliskolában a javítóvizsgálatok f. hó 31-én d. e. 8—12 óráig tartatnak meg. A vizsgálatokra jelzett napon $\frac{3}{4}$ óráig kell jelentkezni az igazgatóságnál az iskolai bizonyítvánnyal. A magán vizsgálatok f. évi szeptember 1-én és 2-án tartatnak meg. Elsején reggel 8 órától az írásbeli vizsgálatok, 2-án d. u. $\frac{1}{2}$ 3 órától a szóbeli vizsgálatok. Külömbzeti vizsgálatok katonai főreáliskolát végzetek részére szeptember 4-én d. u. $\frac{1}{2}$ 3 órától lesznek. Érettségi vizsgálatok és pedig írásbeliek szeptember 6, 7 és 9-én, naponként délelőtt 8 órától; szóbeli szeptember 14-én d. u. 3 órától. E vizsgálatra a VIII-ik osztályt végzetek és olyan katonai növendékek jelentkezhetnek akik bölcsletről a külömbzeti vizsgálatot letették. Jelentkezni lehet szeptember 5-én déli 11 óráig az igazgatóságnál. A beiratások az 1909—1910. iskolai évre szeptember 1, 2 és 3-án d. e. 8—12 óráig esz-közöltetnek. Megnyitás 4-én d. e. 10 óráig. A beiratásokhoz minden tanuló szülője vagy gyámja kíséretében tartozik megjelenni s magával kell hoznia iskolai bizonyítványát. Az új tanuló az iskolai bizonyítványon kívül anyakönyvi kivonatot és újraoltási igazolványt is tartozik hozni. A más irányú iskolából, gimnáziumból vagy polgári iskolából átlépni szándékozó tanulóknak a két iskola tantervi külömbzetéből felvételi vizsgálatot kell tennie. E vizsgálat díja 20 korona. Azok, akik tandíjmentességet akarnak kapni, vagyonsági bizonyítvánnyal felszerelt kérésüket a beiratáskor nyújtják be illetékes osztályfőnökeiknél. Azok a szegényebb sorsú tanulók, a kik a városon laknak, igen mérsékelt díjért ebédet kaphatnak az internátus konyhájáról. Ezt külömb, az igazgatósághoz intézett kérésbe kell kérni, mely kérést a beiratkozás alkalmával nyújtanak be. Kiválóan felhívjuk mindazon szülők figyelmét, akik fiaikat ipari, kereskedői, katonai, technikai, a közigazgatásnál körjegyzői pályára óhajtják előkészíteni, hogy a reáliskolába irassák be, mint e pályákra leginkább előkészítő intézete. Ez intézet se költsége-sebb, mint a gimnázium. A tandíj tán ebben a legkevesebb a helyszíni középiskolák közül. A jó előmenetelűeknek feltétlenül elengedik. Ezenkívül tankönyvszegényben is részesülnek a szegényebb sorsúak. Az intézetről bővebb tájékoztatással készséggel szolgál az igazgatóság.

Újabb panasz a villanyvilágítás ellen.

A következő sorokat vettük: Akiknek f. hó 19-én az éjfélbeli időkből kellett valahonnan hazamenniök, azok furcsa tapasztalatra tehettek szert. Az égen egyetlen csillag sem ragyogott, a holdnak hire-hamva sem volt, sőt az eső is esett, az utcákon azonban egyetlen villanylámpa sem égett. Olyan koromsötétség volt a városban, hogy az ember az orra hegyéig sem látott. Hát ez kérem nem járja, annál is inkább, mivel már hasonló eset fordult elő. Minek kellett városunknak olyan nagy költséggel a villanyvilágítást bevezettetnie, ha a lámpák épen akkor nem égnek, amikor sűrű sötétség van. A régi, szerény petróleumlámpákat sokat korholtuk, holott azok legalábbis a reggeli órákig égtek és ha pazar fényt nem is hirtettek szét, mégis megjelölték a sötétben azt az irányt, amelyen az embernek végig kellett mennie. A vezetőségnek nem lánna szabad megengednie, hogy ilyen mulasztások elátnuljanak, mert különben nagy kellemetlenségek szethatnak belőle. Elvégre is az adófizető polgárnak elle lehet megszabni az időt, amikor otthon kell lánna, ellenben a polgár a nagy adója fejében megllághatja, hogy az utcáját, amelyben lakik, sötétbgek világhatja. (—)

Állati betöméségek. Szolokma és Nagygalambfalva község seegszállomáyában járványosan uralgott sertésorbámamegszünvén, a zárlat feloldatott. Lövété községünnvállomáyában szorványosan uralgott rühkór n zünvén, a vonatkozó udvarzárlat

feloldatott. Tordátfalva község sertés állomáyában a sertésorbáncz járványosan föllépvén a zárlat elrendeltetett.

Fürdőink fellendítése.

Székelyudvarhely, aug. 19.

A székely akciónak egyik fontos ágazatát képezi a székelyföld idegen forgalmának és ezzel kapcsolatban a székelyfürdők fellendítésének ügye.

Fürdőink napról-napra panaszkodtak és panaszkodnak, hogy a fürdők látogatottsága évről-évre csökken, idegen forgalomnak pedig hire hamva sincs.

A székelyügy barátai és harcosai ezek után egyoldalú információk alapján kezdték a magyar közönséget vádolni azért, amiért a székely fürdőket mellőzve, külföldön nyaralnak.

Fürdőink egyrésze állami támogatást is kért, amit eddig nem kaptak meg s óhajtanó volna ha nem is kapnák meg. Kissé különösnek látszik az óhajlás, de bebizonyítható, hogy állami támogatással nem lehet a jelenlegi állapotokon segíteni; az állami segítséggel legfeljebb a fürdő tulajdonoson segítenék ideig óráig!

Nekünk pedig erre szükségünk nincsen, arra van szükségünk, hogy idegen forgalmunk legyen, hogy az idegenek pénze itt maradjon s ezt pedig soha sem érhetjük el azon a maradiságot jellemző uton, melyen jelenleg székely fürdőink haladnak.

Sajnos fürdőtulajdonosaink be kell lássák, hogy a mai állapotoknak ők maguk az okai s ezért bizony kár föllármázni az egész világot. A közmondás tartja: Segíts magadon és megsegít az Isten; tehát tegyék meg ezt a fürdőtulajdonos urak, fogadják meg az adandó tanácsokat és meglátják, hogy fürdőik föl fognak lendülni.

Ne várjanak állami támogatást és ne várjanak összetett kezekkel arra a bizonyos sült galambra, hanem tegyenek valamit. Hogy mi legyen az a „valami” tenni való, azt bizonyára fürdőtulajdonos uraink nem tudják, amit sajnos kénytelen voltam tapasztalni, s ezért nem fogják tölem rossz néven venni, ha egy kis kitérés után egy komplett tervvel állok elő.

Székely-fürdőink egyik hibája a fürdők horribilis drágasága. Eme drágaságnak köszönhetik fürdőink, hogy nem látogatják. Mert sajnos nálunk még mindig az a főczél, hogy az idegeneket alaposan kizsebeljük. Ezzel elérjük azt, hogy többet soha felénk sem látogat. A fürdőtulajdonosok erre azt mondhatnák, tessék a fürdőket látogatni, mert ha több vendég van, olcsóbb vendéglői árakat szabhatunk. Ezt azonban nem mondhatják, mert minálunk az a megmagyarázhatatlan eljárás divik, hogy mentől több a fürdővendég, annál drágább minden. Ugyan mondja meg valaki, hogy van-e kedve például Sz—e fürdőn tartózkodni, mikor ott egy közönséges ebéd 3 fogásból 2 korona 80 fillér, Bpsten pedig a vaczi-utczában egy hét fogásos ebéd 1 korona 50 fillér. Azt hiszem ilyen viszonyok mellett senkinek sincs kedve a székely-fürdőn nyaralni, mikor fele költséggel elsőrangú külföldi fürdőn megélhet!

Második nagy hibája fürdőinknek a lakáshiány. Kidől, bedől oldalú, lyukas fedelű, betört ablaku nyaralókban havi 40—60 koronáért senkinek sincs kedve lakni, hívják bár azt a nyaralót „Attila-laknak”. Természetesen itt is előállhatnak a fürdőtulajdonosok, hogy hiszen építenék, de az építésre nincs pénz s ha lenne is pénz, mire való építeni, mikor a mostani lakások is üresen állanak, de hogy ezek a lakások miért üresek annak okát nem kutatják!

Harmadik nagy és legnagyobb hibájuk fürdőinknek, hogy nem ismertetik fürdőiket, nem reklámirozzák, akadnak ugyan egyes fürdők, hogy közzétesznek egy-egy hirdetést valamely lapba s azt hiszik, hogy ezzel eleget tettek kötelességüknek!

Ezenkívül fürdőinknek még számtalan más hibája van, mely hibákat itt nem fogom felsorolni, csak azt akarom fölhozni, hogy majdnem minden fürdőről lehet hallani panaszokat. Így pl. egy valaki kért prospektusokat az összes székely-fürdőkről és egy hó leforgása alatt mindössze 3 mond: három prospektust kapott. Egy fürdővendég panaszkodott, hogy K. fürdőnél nem a prospektusban jelzett árakat szedik, hanem annak kétszeresét. T. fürdőn megtörtént egy kirándulóval, hogy egy félnap ott tartózkodás miatt gyógy- és zenedíjat szedtek! Székely-fürdőink egyike sem ad a sajtó munkásainak, hírlapíróinak semmi kedvezményt, holott ezt összes hazai fürdőink megteszik.

Elég ebből onnyi, sőt talán sok is. Ha ezek után sem akarják elismerni fürdőtulajdonosaink, hogy ők a hibások s nem a közönség, akkor valóban megérdemlik, hogy teljesen tönkre menjenek. Példát vehetnének a Bajorerdőben levő fürdő és nyaraló hely birtokosoktól, kik a bajorerdőbeli „nyaraló társasága” címmel egy társaságot létesítettek. E társaságnak külön központi irodája van, amely különb bármelyik nyaralóról ad prospektust, de ettől eltekintve évente kiad egy gyönyörűen illusztrált könyvet, melyben az összes nyaralóhelyek leírása megvan, még pedig nem csak nagy-általánosságban megírva, hanem német alapos tudással összeállítva. Meg van benne, hogy valamely fürdő az utolsó vasuti állomástól hány kilométerre fekszik, mennyi a kocsidíja esetleg az omnibuszdíja. Ha az állomásnál nem lehet mindig kocsit találni, megvan jelölve,

hogy kivel lehet e tárgyban értekezni. Ezenkívül benne van, hogy N. vendéglőben egy pohár tej 6 fillér, egy napi teljes ellátás az igények szerint 50 fillértől 2 koronáig terjed. A szobák ára pedig 20 fillértől egy koronáig váltakozik. Ennél magasabb ár nincsen! Ha egy napig is tartózkodik valaki, akkor is csak a meghatározott csekély órákat fizeti. Ha valamely nyaraló csak egy fillérrel többet szedne, akkor kizárják a társaságból és bojkottálják. De van is e helyeken forgalom. Évente több százezer idegen fordul meg!

Ha tehát azt akarják székely fürdőink, hogy forgalmuk megnövekedjék, akkor legelső sorban meg kell alkossák a székely fürdők társaságát. E társaságnak központja *Székelyudvarhely* lenne. Ezen irodában el kellene helyezni az összes székely fürdők prospektusait nagyobb mennyiségben. El kell helyezni az összes fürdők fényképeit s raktáron kell tartani az összes ásványvizeket. Ezen iroda aztán szolgálat utmutatással az összes székely fürdőkre a távolságot, a költséget illetőleg. Gondoskodik kocsikról. Egy szóval a fürdőkre jövő közönséget minden futkárózástól, szaladgálástól megkíméli. Egy ily iroda föllállítás és föntartása képezi az alapot. Ennek a föntartásához már lehet állami segítséget kérni! Ez lenne az első alapvető munkálat.

A második teendő az lenne, hogy miután fürdőink nem megfelelő lakásokkal, vagy nem minden igényeknek megfelelő villákkal bírnak, az óriási területű erdőkből jelöljenek ki pl száz villa részre, egy-egy 100—200 □ ölnyi területű helyet villaépítők részére teljesen ingyen. E terület a fürdőtulajdonos birtokát képezi s a villa is pl. 50 év múlva a fürdőtulajdonos birtokába megy át. Kiszámíthatatlan előnye van az ilyen építkezésnek. Mindenki építhet villát a saját tetszése és igénye szerint. Megszaporodik a fürdő közönsége állandó nyaralókkal, amiből nagy haszna van fürdőinknek. Ezek a vendégek, ha megkedvelik a helyet, évről-évre több nyaraló közönséget vonzanak magukkal. Közgazdaságilag és iparilag is nagyot lendülne az illető vidék, amennyiben a nagyobb közönségnek állati és növényi termékekben nagyobb a fogyasztása s így e termények értékesítése is könnyebb. A fürdővendégek által teendő építkezések és ipari tárgyak bevásárlása által az ipar és kereskedelem föllendül. A nép kereséhez jut. Cserép-, tegla-gyáraknak, zsinoly készítőinknek nagyobb lesz a forgalma s mivel több anyagot gyárthatnak, e révén több munkást foglalkoztathatnak! Ha a fürdők közönsége megszorodik, nagyobb lesz a kirándulók száma, nagyobb a kocsis forgalom s ezek révén a pénzforgalom. Sok más egyéb kiszámíthatatlan előnye lenne ez építkezéseknek.

Harmadszor minden fürdőnek oda kell törekedni, hogy legalább 2 fürdői vendéglő legyen, az egyik szerényebb igényeknek megfelelő árákkal, de mindenek fölött előre meghatározott, szabott árákkal, mely árákon tul meenni semmi körülmények között sem szabad s erre szigorúan föl kell ügyelni. A vendéglői, fürdési és lakás árakat mindenre nézve egész határozottsággal meg kell állapítani s azt a központi irodának bejelenteni s a prospektusokban közzé tenni, amely fürdő ezek ellen vét, azt a központi iroda többé nem támogathatja. Végül az összes Székelyfürdőkről ki kell adni különböző európai nyelveken egy ismertető képes füzetet, melyben röviden meg legyen írva minden tudnivaló az illető fürdőről. Legyen benne kilométer mutató is. Föl legyenek sorolva az összes kiránduló helyek s legyen mellékelve hozzá egy székelyföldi térkép. E füzeteket meg kell küldeni az összes külföldi turista társaságoknak ingyenes kiosztás végett. E prospektusban legyenek benne az árak külföldi pénzértékre átszámítva s legyen benne az is, hogy az idegenforgalmu irodában e pénzeket be lehet váltani magyar pénzre és viszont. Legyen ezenkívül benne egy táblázat, hogy a vasuti költség az illető fürdőig, Magyarország végállomásától s a külföld összes nagyobb városaiból mennyibe kerül. — Ki kell adni fürdőinknek ugynevezett reklám levelező-lapokat, a levelezőlap első oldalán legyen üres hely az írásbeli közlemények számára és a czim számára, a levelező-lap hátsó oldalán legyen egy fürdői tájkép, a fürdő ismertetésével együtt. Ezeket a levelezőlapokat a fürdői közönségnek s az ott megforduló közönségnek ingyen kell osztogatni. A fürdő-igazgatóságnak ennél jobb reklám nem kell, mert alig kerül egy csekély összegbe a levelező-lapok előállítás, a szétküldést már a nagyközönség eszközi teljesen díjmentesen. Kiszámíthatatlan egy ily reklámnak a haszna, miután az a ki a levelező-lapot megkapja, mégis csak érdeklődik a levelező-lapon levő kép iránt s így kénytelen kellelten el kell olvassa a kép mellett levő fürdői reklámt, mig egy prospektust nem mindig olvasna át szívesen s ezenkívül oly czimekhez jut el a levelező-lap, hogy a fürdőigazgatóság soha sem jutna ezen czimekhez, prospektusok elküldése végett.

Tapasztalatból tudom, hogy ha ezen az általam kijelölt uton fürdőink megtennék a tennivalókat, akkor rövid idő alatt lenne idegenforgalom és lenne pénzforgalom, de sajnos erre eddig semmi biztató kilátásom nincs, amennyiben nézve számtalan czíkeimnek sem volt semmi eredménye. Ez is csak kiáltó szó a pusztában, falra hányt borsó, melyet az illetékes körök figyelembe sem vesznek. Adja Isten, hogy ne úgy legyen!

N. Sz. F.

Legolcsóbb
butor bevásárlási forrás!
Székely és Réti butorgyára

Marosvásárhely, Főter 47. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy butorüzletünket, mely Erdély legszébb látványossága, egy nagyobb szabásúasztalos műhellyel bővítettük ki és elvállalunk **háló, ebédlő, szalon, uriszoba, szálloda és fürdő** berendezések készítését a legjutányosabb árak mellett Oriási választék: **vas-, és rézbutorokban, szőnyeg, függöny, ág- és asztalterítőben. Gyermek- kocsik és gyermekszékekben.**

Saját kárpitos műhelyünkben elvállaljuk a legfinomabb kárpitos munkák elkészítését és különösen angol bormunkáinkra hívjuk fel a n. é. közönség figyelmét.

Angol bőrgarnitúrák 300 kor. kezdve. Elvállalunk menyasszonyi kelegyek szállítását és készséggel mutatjuk be gazdag mintagyűjteményünket. — Meghívásra minden vételkötelezettégnélkül személyesen oda utazunk a rendelmény felvétele végett. — Kérjük a n. é. közönség szives támogatását és vagyunk kiváló tisztelettel

Székely és Réti,
butorgyárosok.
15-30

Eladó butor. Egy elég jó karban levő szalon garnitúra jutányos árban eladó. Czim: a kiadóhivatalban.

Kiadó külön álló lakás 2, esetleg 3 festett szoba, konyha, pincze, fatartó külön udvarral. Czim SOXA ACADAB könyv-, papírkereskedése Székelyudvarhelyt, Étvös-utca 1. szám.

Védjegy: „Horgony“

ALiniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszert, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szertnek bizonyult köszvénynél, oszúznál és meghűléseknél, bedörzsölés-képpen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossággal legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, **Budapest.** Dr Richter gyógyszerháza az „Arany oroszlanhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Szám 13—909. Udvarhelyvármegy közokrházától.

Árlejtési hirdetmény.

A vármegy közokrháznál 1910 évre szükséges 570 köbméter tűzifa beszerzése céljából árlejtést hirdetek. A szállítandó famennyiség száraz, hasábos, kemény bükkfa kell hogy legyen. Ajánlatok 200 köbméter mennyiségre is elfogadtnak.

Vállalkozni óhajtók kötelesek 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatukat 50 korona bánatpénzzel ellátva **folyó évi szeptember 6-ig** hozzám annál inkább beadni, mert a később érkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árlejtési tárgyalás a kórházi iroda helyiségben **folyó évi szeptember hó 7-ikén** délelőtt 10 órakor fog megtartatni, hol a feltételek is megtudhatók.

Székelyudvarhely, 1909. augusztus 17.

Dr. Imreh Domokos,
kórh. ig. főorvos.

Sz. 4809—909. ki.

Árlejtési hirdetmény.

A katonai új barákához ürszék, fogások és a barákáknak karbolineummal való bemeszelési munkálatokra pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni óhajtókat, hogy írásbeli zárt ajánlatukat **f. évi augusztus 23-án** déli 12 óráig a városi tanácshoz nyujtsák be.

Műszaki művelet a városi mérnöknél megtekinthető.

Munkálatokra együttesen is és külön-külön is pályázhatni.

Bánatpénz 10%.

Székelyudvarhely város tanácsa, 1909. augusztus 21-én.

Bodó Ferencz,
v. mérnök. **Soó Domokos,**
h. polgármester.

Nyári menetrend.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

V.-v. 8511	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8513		V.-v. 8514	Gy.-v.	Sz.-v.	V.-v. 8512
616			250	ind. Székelyudvarhely érk. ^	142			544
632			306	Bikafalva	123			526
644			319	Bögöz	110			513
703			344	Nagyalambfalva	1253			457
711			403	Bethfalva	1224			427
731			416	Székelykeresztur	1216			419
748			434	Ujszékely	1147			355
802			449	érk. Héjjasfalva ind.	1132			402
	214	600	927	Brassó		144	708	
	459	937	533	ind. Héjjasfalva érk.	1122	1054	321	316
	525	1004	602	érk. Segesvár ind.	1152	1042	310	340
	628	1123		érk. Kiskapus ind.		935	142	
				Nagyszeben		1126	358	
	643	1146		ind. Kiskapus érk.		930	127	
	855	255		érk. Kocsárd ind.		747	1054	
		531		Marosvásárhely		1025	1127	
	900	307		ind. Kocsárd érk.		746	1044	
	1050	510				553	654	
	232	1109				218	415	
	730	720		✓ érk. Buapest ind.		910	820	

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék!

Magyar ásványviz

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbad ellen	Borhegyi, bugybajtó	Horgász, étvágygerjesztő
Borszéki Fokut, köszvény ellen	Boholti, üdítő víz	Kásonfokut (Saluteris) jó és litheum tartalmu
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen	Előpataki, sárgaság ellen	Répató, égvényes ásványviz
Bodoki Matild, alkális savanyuviz	Felsőrákosi Mária, légszűrő ellen	Székely-Selters, idült gyomorbadok ellen
Baross, vesztbad ellen	Hargitaligeti, üdítő ital	Sztojka, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a **természetes ásványviz** gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

Magyar ásványvizekkel a külföld majdnem összes vizei pótolhatók.

Kapható mindenütt!